

ישראל

מילחמת-הלבנון, המלחמה השביעית בתולדות ישראל, נראתה לרבים כמלחמה חריגה לגמרי, מבחינת מטרותיה ושיטותיה. אך למעשה היא מצטרפת למלחמות הקודמות — כשכל מלחמה נובעת מתוצאות המלחמה הקודמת. בעמודים אלה נעשה בפעם הראשונה הנסיון לשים זו לצד זו את כל מלחמות ישראל, בלוח השוואתי, תוך חשיפת דמותן האמיתית, על פי המידע המעודכן. הלוח הוכן תוך התייעצות עם מומחים אחרים, וביניהם ההיסטוריון הצבאי ד"ר מאיר פעיל.

1978

1973

1969

מיבצע ליטאני; ידוע גם כמלחמת-הליטאני.

מלחמת יום-הכיפורים; ידועה גם כמלחמת יום-הדין, ואצל הערבים כמלחמת-אוקטובר או כמלחמת-הרמדאן.

מלחמת ההתשה; ידועה גם כמלחמת 1000 הימים, או כמלחמת-הלאחר-המלחמה.

חמש יממות — החל ב־14 במרס 1978 וגמור ב־19 בו.

18 יממות של מלחמה, מה־6 באוקטובר 1973, הוא יום-הכיפורים תשל"ד, עד 24 בו. שבועות רבים לאחר מכן התנהלה עוד מלחמת-התשה בחזית הסורית, והמתיחות המשיכה לשרור בחזית המצרית.

שלוש שנים לפי גירסה אחת; 17 חודש לפי גירסה שניה. הגירסה הראשונה: מלחמת-ההתשה החלה אחרי מלחמת ששת-הימים והסתיימה באוגוסט 1970, כשנכנסה לתוקפה הפסקת-האש. הגירסה השנייה, המקובלת על המימסד הצבאי, קובעת את ראשית מלחמת-ההתשה רק במארס 1969, כשהמלחמה הסטאטית על גדות תעלת סואץ הפכה יומיומית וקשה מנשוא.

הנחתת מכה צבאית אנושה על הכוחות הפלסטיניים («השמדת קיני-מחבלים») בדרום לבנון, מגבול ישראל ועד נהר הליטאני, והדיפתם אל מעבר לנהר.

מצד ישראל — להדוף את ההתקפה הערבית ולחזור לקווי-ההתחלה, כפי שעוצבו עם תום מלחמת ששת-הימים. מן הצד הערבי — היתה זו מעין מלחמת-התשה, אלא באמצעים אחרים. את מקום המלחמה הסטאטית של 1967—1970 תפסה פעולת-פתע, שנועדה להדוף את ישראל מרצועה מוגבלת, בת כמה קילומטרים, הן בחזית המצרית והן בסורית. המטרות המוצהרות והמטרות האמיתיות היו זהות במלחמה זו — הן לגבי התוקפים והן לגבי הנתקפים. הערבים רצו «לשבור את הכלים», להפר את השקט שהשתרר סביב שאלת המזרח-התיכון ולכפות על המעצמות הגדולות, ובעיקר על ארצות-הברית, מדיניות של לחץ על ישראל, כדי להסיגה לגבולות הישנים של הקו הירוק. ישראל רצתה לשמור בידיה על נכסי ששת-הימים. עד שיאוותו הערבים לשלום על-פי תנאיה. ב־1973 לא היו מטרות-המלחמה של הערבים לכבוש את ישראל או להשיג מידה.

היוזמה היתה בידי הערבים, ונשיא-מצריים דאז, גמאל עבד-אל-נאצר, היטיב לתארה בנאום שנשא לרגל יום-ההפיכה, ב־23 ביוני 1969: «אינני יכול לכבוש את סיני, אבל אני יכול להתיש את ישראל ולשבור את רוחה». ישראל, המודרכת על-ידי פילוסופיית-הגמול הידועה, גמלה על כל מכה במכותיים, בתיקווה לשתק את המצרים, אך לשווא. מלחמת-ההתשה פשטה גם לחזיתות אחרות — בירדן ובסוריה, שבהן מילאו האיר-גונים הפלסטיניים את תפקיד חודיהנית. אך ההתנגדות בין צה"ל לבין הצבאות הסדירים של ירדן וסוריה היו בלתי-גמנועות. היו חודשים שבהם נימנו עשרות הרוגים ועשרות רבות של פצועים לצה"ל (ביולי '69, לדוגמה: 29 הרוגים ו־75 פצועים. מיספר שיא!) באותם ימים אמר שרי-הביטחון משה דיין: «כאשר אמר הבורא לעם היהודי, אל תירא עבדי יעקוב' — לא התכוון לתת להם פוליטי-ביטוח. משמעות האמירה, שגור עלינו לחיות במאבק מתמיד, וחלילה לנו להיכשל בפחדנות...»

אל המטרות המוצהרות, שהיו מטרות-אמת, התלוותה עוד מטרה, לא מוצהרת, בעלת אופי מדיני-ביטחוני: להרחיב ולהעמיק את המובלעות הנוצריות, בפיקודו של המייג'ור סעד חדאד, עד כדי יצירת רצועה נוצרית שיעית אחת לאורכו של כל הגבול הישראלי-לבנוני. על-ידי יצירת רצועה כזו, התכוונה ישראל להציב סכר נגד ההתפשטות וההתבססות של אש"ף בדרום-הלבנון. שהחלו שנתיים קודם לכן (ב־1976), ולסכל את היווצרותה של מיני-מדינה פלסטינית, שבתחומה יוכל אש"ף להוכיח את כושרו לנהל מיסגרת פלסטינית עצמאית.

זהות למטרות המוצהרות (ראה לעיל).

הערבים רצו להתיש את ישראל ולשבור את רוחה, לסכל את הכוונות הישראליות לייצב סטאטוס-קו בגבולות החדשים («הקו הסגול») ולהזיק את דעת-הקהל העולמית. כדי שתדחוף את הממשלות לכפות על ישראל נסיגה מן השטחים שכבשה במלחמת ששת-הימים. ישי ראל רצתה «לשתק את מקורות-הירי», ולהוכיח לערבים כי פגיעה בישראל אינה משתלמת, אולם במימסד הצבאי התעוררו ויכוחים האם רצוי בכלל לקיים נוכחות פיזית מתמדת על קו-התעלה, או שכדאי יותר להגן על איזור-התעלה באמצעות כוחות ניידים. האלופים ישראל טל ואריאל שרון נוצחו בוויכוח זה על-ידי הרמטכ"ל, רבי אלון חיים בר-לב. הקו המאסיבי, הקרוי על שמו, הפך סימלה של ישראל החדשה, ושם נרדף למחולל של המילי-חמה הבאה (ראה: מלחמת יום-הכיפורים).

ההתקפה על אוטובוס-נוסעים בכביש החוף («אוטו-בוס הדמים»), מצפון תל-אביב, ליד עיר המכוננות. ההתקפה, שהחלה כנסיון לקחת בני-ערובה לשם שיח-לור עצירים, הסתיימה במרחץ-דם.

כנ"ל.

הפרת הפסקת-האש מצד הצבאות הערביים והאיר-גונים הפלסטיניים.